

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

INHOUD

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2017	2
0.1 WAC en pakketten conform VLAREL.....	2
0.2 Kostenbijdrage.....	3
0.3 Distributie van de monsters.....	3
0.4 Rapportering.....	3
1. IDENTIFICATIE EN DOELSTELLING	4
1.1 Opdrachtgever	4
1.2 Opdrachtuitvoerders	4
1.3 Coördinatie (ringtestorganisator).....	4
1.4 Doelstelling	5
2. JAARPROGRAMMA 2018	6
2.1 Inhoud.....	6
2.2 Distributie van de monsters.....	15
2.3 Analyse.....	16
2.4 Rapportering.....	16
2.5 Ruwe data.....	17
2.6 Verwerking van de ringtestresultaten.....	18
2.7 Rapportering van de verwerkte gegevens door de ringtestorganisator.....	18
3. INSCHRIJVINGSMODALITEITEN	20
BIJLAGE 1.....	22

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

0. BELANGRIJKSTE WIJZIGINGEN T.O.V. 2017

0.1 WAC en pakketten conform VLAREL

Er wordt vanaf dit jaar een nieuwe procedure voor de goedkeuring van het compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC) gevolgd waarbij onder andere advies aan de Raad van State gevraagd wordt. De goedkeuringsprocedure duurt daardoor langer dan voorheen het geval was waardoor het nieuwe compendium niet zoals gewoonlijk op 1 januari in werking zal treden. Het nieuwe WAC zal normaal gezien op 1 april 2018 in werking treden.

De volgende wijzigingen in de parameters zijn van toepassing voor de ringtest in 2018:

- Pakket W.7.1: Volgens WAC/IV/A/016 is de bepaling van n-hexaan, n-heptaan en n-octaan enkel van toepassing in het kader van onderzoek naar bodem- en grondwaterverontreiniging. Deze componenten werden bijgevolg verwijderd uit de lijst van de bij de ORKA&BACIL ringtesten te rapporteren componenten (bijlage 1 van deze infobundel).
- Pakket W.7.17: bij de inwerkingtreding van het nieuwe WAC zal chlorpropham opnieuw toegevoegd zijn aan het toepassingsgebied van WAC/IV/A/027; wat de erkenning betreft blijft deze component behoren tot het pakket W.7.17. Een andere component van dit pakket, chloridazon, dient dan volgens WAC/IV/A/027 voortaan kwantitatief i.p.v. indicatief gerapporteerd te worden.

De erkende labo's zullen door het Departement Omgeving op de hoogte gehouden worden van de inwerkingtredingsdatum van het nieuwe WAC en door de VITO van eventuele wijzigingen bij de organisatie van de ringtest.

De pakketten zijn terug te vinden in bijlage 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL). Het VLAREL is raadpleegbaar via [de milieunavigator](#).

Het compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC) is terug te vinden op de website <https://emis.vito.be/nl/line-erkenningen-water>.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

0.2 Kostenbijdrage

De kostenbijdrage en kosten voor overige deelnemers werden in vergelijking met vorig jaar met ca. 2% verhoogd.

0.3 Distributie van de monsters

Laboratoria die menen een grotere hoeveelheid monster nodig te hebben om de analyses conform de instructies uit te voeren, worden verzocht om het gemotiveerd verzoek hiertoe ten laatste op de vrijdag voorafgaand aan de distributiedatum bij VITO in te dienen.

Tijdens een recent overleg van vertegenwoordigers van BELAB met het Departement Omgeving is de wens geuit om de ringtestmonsters per koerier bij de deelnemers te laten bezorgen. In de eerste helft van 2018 zal de haalbaarheid van dit voorstel nagegaan worden. In de huidige infobundel is met het transport door VITO en de meerkost ervan voor de deelnemers nog geen rekening gehouden. Vooraleer de eventuele nieuwe regeling ingaat (ten vroegste vanaf oktober 2018) zullen de deelnemers hierover bijkomende informatie ontvangen.

0.4 Rapportering

Als gevolg van hoger vermeld overleg is de planning van de ringtesten licht aangepast en zullen de deelnemers voortaan over drie in plaats van twee weken beschikken voor het rapporteren van de resultaten.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

1. IDENTIFICATIE EN DOELSTELLING

1.1 Opdrachtgever

Vlaamse overheid
Departement Omgeving
Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel

1.2 Opdrachtuitvoerders

Laboratoria die:

- erkend zijn of wensen te worden als laboratorium in de discipline water volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu (VLAREL);
- op vrijwillige basis wensen deel te nemen.

1.3 Coördinatie (ringtestorganisator)

VITO
Boeretang 200
B-2400 Mol

Verantwoordelijken:

COR (coördinator van het ringtestschema): Rudy Van Cleuvenbergen
TVP (technisch verantwoordelijke voor de proefobjecten): Mai Wevers en
Sabine Krepis
MDI (medewerker dispatching): Mario Schroeven
C&A (contactpersoon en administratief medewerker): Heidi Hensen
MDV (medewerker dataverwerking): Heidi Hensen

Contactpersoon (planning, inschrijving, instructies, verdeling monsters):

Heidi Hensen
+32 (0)14/335904
ringtest@vito.be

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Met vragen of opmerkingen in verband met de erkenning van laboratoria in de discipline water kan u best contact opnemen met

Rudy Van Cleuvenbergen (VITO)

+32 (0)14/335920

rudy.vancluvenbergen@vito.be

Griet Schockaert (Omgeving)

+32 (0)2/5532764

of erkenningen@vlaanderen.be

1.4 Doelstelling

Een uniforme kwaliteitscontrole uitvoeren van de laboratoria erkend in de discipline water.

Deze ringtesten dienen in eerste instantie beschouwd te worden als een instrument dat de deelnemende laboratoria toelaat de kwaliteit van de uitgevoerde analyses aan te tonen. Hierdoor kunnen eventuele afwijkingen opgespoord worden en kunnen er aldus corrigerende maatregelen getroffen worden. Afwijkingen kunnen onder meer bestaan in het significant minder goed presteren dan de overige erkende laboratoria, het niet voldoen aan bepaalde prestatie-eisen uit de regelgeving, ...

Van de erkende laboratoria wordt verwacht dat zij de monsters van ringtesten met dezelfde methoden en voorzorgen behandelen als routinemonsters (bijv. geen rapportering van een gemiddelde waarde indien niet gebruikelijk voor routinemonsters, geen strengere criteria voor vrijgave van resultaten van ringtesten, ...). Tijdens audits en/of via het opvragen van ruwe/verwerkte data kan dit steekproefsgewijs geverifieerd worden.

Het signaleren van algemene analytische problemen bij de erkende laboratoria.

Desgevallend zal het referentielaboratorium de problematiek nader onderzoeken en, eventueel via de werkgroepen met de erkende laboratoria, streven naar het optimaliseren van bestaande en/of het ontwikkelen van nieuwe analysemethoden.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

2. JAARPROGRAMMA 2018

2.1 Inhoud

In opdracht van het Departement Omgeving organiseert VITO jaarlijks voor een breed gamma aan parameterpakketten een ringtest, waarbij het hele programma gespreid wordt over meerdere distributies. Elk parameterpakket komt slechts in één distributie aan bod, met uitzondering van de microbiologische parameters waarvan de monsters gespreid worden over twee distributies.

De aangeboden monstertypes zijn reële of synthetische afval-, oppervlakte-, grond- en/of drinkwaters waaraan te bepalen componenten en/of andere stoffen kunnen toegevoegd zijn. Per chemische parameter worden max. 2 verschillende monsters voorzien. Voor de microbiologische parameters worden er op elk van beide distributies 3 monsters geleverd. Met de resultaten van beide distributies wordt rekening gehouden voor de beoordeling op pakketbasis.

VITO is als organisator van proficiency testen geaccrediteerd volgens de NBN EN ISO/IEC 17043:2010 norm (BELAC-certificaat nr. 045-PT). Het actuele toepassingsgebied van dit certificaat is beschikbaar via <http://emis.vito.be/ringtesten-het-kader-van-erkenningsaanvragen>. De dataverwerking via Algoritme A wordt enkel onder accreditatie gerapporteerd indien de statistische kengetallen op minimum 10 resultaten zijn gebaseerd.

Uit de volgende tabel kan afgeleid worden welke parameters/monstertypes in 2018 zullen worden aangeboden en in welke distributie, onder voorbehoud van voldoende deelnemers.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.3.1	chloride sulfaat, nitraat, nitriet, totaal orthofosfaat, opgelost fluoride, ammonium	ow [aw,ow]	18/04/2018	230,00	460,00
		dw [gw,dw]	18/04/2018	230,00	460,00
W.3.2	natrium, calcium, kalium, magnesium, totale hardheid	dw [gw,dw]	24/01/2018	143,00	286,00
W.3.3	zuurtegraad, elektrische geleidbaarheid	ow [aw,ow]	24/01/2018	57,00	114,00
		dw [gw,dw]	24/01/2018	57,00	114,00
W.3.6	buffercapaciteit	gw [gw,dw]	24/01/2018	26,00	52,00
W.3.7	totaal anorganisch gebonden fluoride	aw [aw]	18/04/2018	26,00	52,00
W.4.1	kwik, cadmium, lood, arseen, chroom, nikkel, koper, zink, antimoon, seleen, mangaan, ijzer, aluminium	ow [aw,ow]	24/01/2018	327,00	654,00
		dw [gw,dw]	24/01/2018	327,00	654,00
W.4.2.1	zilver	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.4.2.2	vanadium	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00
W.4.2.3	barium	ow [aw,ow]	24/01/2018	26,00	52,00
		gw [gw]	24/01/2018	26,00	52,00
W.4.2.4	molybdeen	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00
W.4.2.5	tin	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00
W.4.2.6	titanium	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00
W.4.2.7	kobalt	aw [aw]	24/01/2018	26,00	52,00
		ow [ow]	24/01/2018	26,00	52,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.4.2.8	boor	ow [aw,ow]	24/01/2018	26,00	52,00
		dw [gw,dw]	24/01/2018	26,00	52,00
W.5.1	BZV, CZV, Kjeldahlstikstof, bezinkbare stoffen, zwevende stoffen, (totaal) fosfor, totaal stikstof	aw [aw]	18/04/2018	408,00	816,00
		ow [ow,gw]	18/04/2018	408,00	816,00
W.5.2	minerale olie met gaschromatografie (met vlamionisatiedetectie)	ow [ow,gw]	24/01/2018	53,00	106,00
W.5.3	perchloorethyleenextraheerbare stoffen, perchloorethyleenextraheerbare apolaire stoffen (infraroodspectrometrische bepaling)	aw [aw]	3/10/2018	110,00	220,00
W.5.4	petroleumetherextraheerbare stoffen (gravimetrische bepaling)	aw [aw]	3/10/2018	110,00	220,00
W.5.5	TOC als verschilmeting (TOC= TC-TIC)	aw [aw,ow,gw]	3/10/2018	53,00	106,00
W.5.7	NPOC	aw [aw]	3/10/2018	56,00	112,00
		dw [ow,gw,dw]	3/10/2018	56,00	112,00
W.5.8	totaal cyanide	ow [aw,ow]	24/01/2018	56,00	112,00
		gw [gw,dw]	24/01/2018	56,00	112,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.5.9	vrije cyanide	aw [aw]	24/01/2018	53,00	106,00
W.5.11	fenolindex	ow [ow,gw]	3/10/2018	56,00	112,00
W.5.12	chrom VI	aw [aw]	24/01/2018	53,00	106,00
W.5.14	methyleenblauwactieve stoffen (MBAS)	aw [aw]	3/10/2018	56,00	112,00
		ow [ow]	3/10/2018	56,00	112,00
W.5.16	oxideerbaarheid	dw * [dw]	3/10/2018	56,00	112,00
W.5.17	ureum	dw * [dw]	3/10/2018	53,00	106,00
W.5.18	broomaat	dw [dw]	3/10/2018	53,00	106,00
W.6.1	extraheerbare organische halogeenverbindingen (EOX)	aw [aw]	3/10/2018	107,00	214,00
		ow [ow]	3/10/2018	107,00	214,00
W.6.2	adsorbeerbare organische halogeenverbindingen (AOX)	aw [aw]	3/10/2018	107,00	214,00
		ow [ow]	3/10/2018	107,00	214,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.7.1	vluchtige organische halogeenverbindingen, monocyclische aromatische koolwaterstoffen	aw [aw]	24/01/2018	128,00 **	256,00 **
		gw [ow,gw,dw]	24/01/2018	128,00 **	256,00 **
W.7.2	matig vluchtige organische halogeenverbindingen, uitgezonderd polychloorbifenylen en organochloorpesticiden	aw [aw]	24/01/2018	56,00	112,00
		gw [ow,gw,dw]	24/01/2018	56,00	112,00
W.7.3	fenolen	aw [aw]	24/01/2018	138,00	276,00
		gw [ow,gw]	24/01/2018	138,00	276,00
W.7.5	polychloorbifenylen	aw [aw]	18/04/2018	138,00	276,00
		gw [ow,gw]	18/04/2018	138,00	276,00
W.7.6	polycyclische aromatische koolwaterstoffen	aw [aw]	24/01/2018	138,00	276,00
		gw [ow,gw,dw]	24/01/2018	138,00	276,00
W.7.11	organochloorpesticiden	aw [aw]	24/01/2018	138,00	276,00
		ow [ow,gw,dw]	24/01/2018	138,00	276,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.7.12	organofosforpesticiden	ow [ow,gw,dw]	18/04/2018	117,00	234,00
W.7.13	triazinetype herbiciden	aw [aw]	18/04/2018	107,00	214,00
		gw [ow,gw,dw]	18/04/2018	107,00	214,00
W.7.14	uronen (fenylurea), carbamaten en anilides	aw [aw]	18/04/2018	138,00	276,00
		gw [ow,gw,dw]	18/04/2018	138,00	276,00
W.7.15	zure herbiciden	gw [ow,gw,dw]	18/04/2018	138,00	276,00
W.7.17	pesticiden, opgenomen in WAC/IV/A/027 of WAC/IV/A/028, die niet behoren tot de overige pakketten onder W.7	gw [ow,gw,dw]	18/04/2018	138,00	276,00
W.8.1	totaal kiemgetal (22°C), totaal kiemgetal (37°C), coliformen, <i>Escherichia coli</i> , enterokokken	dw [ow,gw,dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	902,00	1804,00
W.8.2	<i>Salmonella</i>	dw [ow,dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	326,00	652,00
W.8.3	<i>Legionella pneumophila</i> en <i>Legionella</i> species	dw [aw,dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	430,00	860,00

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Pakket (VLAREL)	Parameters	Aangeboden matrices	Distributie-datum	Kostenbijdrage voor erkende laboratoria (EUR, excl. BTW)	Kosten voor overige deelnemers *** (EUR, excl. BTW)
W.8.4	coagulase positieve stafylokokken	dw [dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	326,00	652,00
W.8.5	<i>Clostridium perfringens</i>	dw [gw,dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	251,00	502,00
W.8.6	<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	dw [dw]	18/04/2018 en 3/10/2018	251,00	502,00
+ vaste kost per labo voor inschrijving Omgeving/VITO ringtesten water (ORKA & BACIL 2018), onafhankelijk van aantal parameterpakketten				459,00	918,00
+ optioneel: resultaten in de vorm van een tekstbestand (txt-file naast pdf-file)				100,00	200,00

* Zwembadwater.

** Laboratoria die niet erkend zijn of wensen te worden voor pakket W.7.2, maar die de minder vluchtige componenten uit pakket W.7.1 toch willen bepalen via vloeistof/vloeistof extractie, kunnen hiervoor op aanvraag een recipiënt uit de reeks voor pakket W.7.2 bekomen. Hiervoor gelden een extra kostenbijdrage (56 EUR excl. BTW), resp. extra kosten voor overige deelnemers (112 EUR excl. BTW)

*** Bij een eerste deelname voor een pakket / deeldomein, om de erkenning te behalen, is de ringtest gratis.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

VITO behoudt zich het recht voor om in de loop van 2018 kleine wijzigingen aan te brengen aan de aangeboden parameters, monstertypes en/of distributiedata. Dergelijke wijzigingen zullen steeds voorafgaand aan de ringtest meegedeeld worden aan de laboratoria.

Bij elk aangeboden monstertype is tussen vierkante haken aangegeven voor welk(e) deeldomein(en) dit als representatief beschouwd wordt, rekening houdend met o.a. de door VITO toegepaste aanmaakprocessen van de ringtestmonsters en met de vereiste analysemethoden. Ingeval voor een bepaalde ringtestparameter een deeldomein (waarin de erkenning kan bekomen worden) niet opgenomen is bij de dit jaar aangeboden monstertypes, dienen laboratoria die erkend zijn of wensen te worden voor dat deeldomein het monstertype te analyseren dat volgens bovenstaande tabel als representatief beschouwd wordt voor het niet aangeboden deeldomein.

Het te verwachten aantal deelnemers per ringtestparameter bedraagt minimaal het aantal laboratoria dat erkend is voor het betreffende deeldomein of andere deeldomeinen waarvoor het monstertype als representatief beschouwd wordt. De actuele lijst van erkende laboratoria is steeds consulteerbaar via de website van het Departement Omgeving (<https://www.lne.be/overzichtslijsten-erkende-personen>). Indien zich minder dan 6 laboratoria aanmelden die erkend zijn of willen worden, zal voor het betreffende parameterpakket/deeldomein geen ringtest georganiseerd worden. Ingeschreven laboratoria worden hiervan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht.

De kostenbijdrage in de kolom 'kostenbijdrage voor erkende laboratoria' in bovenstaande tabel geldt voor alle laboratoria die voor de betreffende analyses erkend zijn en erkend wensen te blijven.

Laboratoria die erkend willen worden in de discipline water of die een uitbreiding van hun huidige erkenning in de discipline water wensen, kunnen in 2018 gratis deelnemen aan de ringtest voor de betreffende pakketten / deeldomeinen, op voorwaarde dat ze nog niet eerder gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten / deeldomeinen en dat ze hun intentie tot het behalen van de erkenning voor de betreffende pakketten/ deeldomeinen bevestigen aan VITO. Deze melding dient te gebeuren m.b.v. het hiervoor voorziene inlichtingenformulier (<https://emis.vito.be/nl/inlichtingenformulieren>), uiterlijk op het ogenblik van inschrijving voor de ringtestdistributie.

Laboratoria die vrijwillig deelnemen, bv. in het kader van interne kwaliteitszorg, dienen de volledige kosten te betalen, zoals weergegeven in de kolom 'kosten voor overige deelnemers'. De volledige kosten zijn eveneens van toepassing voor

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

laboratoria die met het oog op het bekomen of uitbreiden van de erkenning in 2017 of eerder reeds gratis deelgenomen hebben voor de betreffende pakketten / deeldomeinen, maar de erkenning nog niet behaald hebben op de datum van distributie van de ringtestmonsters voor 2018.

Bij annulering van de deelname aan één of meerdere pakketten / deeldomeinen op minder dan 10 werkdagen vóór de distributiedatum, blijft het laboratorium de kosten volgens bovenstaande tabel verschuldigd. Bij vroeger annuleren wordt een administratiekost van 100 euro (excl. BTW) gefactureerd voor het geheel van de op dat ogenblik geannuleerde monsters.

2.2 Distributie van de monsters

Ca. een week vóór de distributiedatum zullen de ingeschreven laboratoria via e-mail verwittigd worden dat de belangrijkste richtlijnen i.v.m. de te analyseren monsters, de toegepaste conservering en specifieke aandachtspunten bij het in opwerking nemen (houdbaarheid, ...) kunnen geconsulteerd worden in 'Robin'.

Van elk monster wordt per laboratorium slechts 1 recipiënt voorzien, tenzij anders vermeld is op het algemene monsteroverzicht. Indien een laboratorium meent een grotere hoeveelheid monster nodig te hebben om de analyses conform de instructies uit te voeren, dient het hiertoe een gemotiveerd verzoek bij VITO in te dienen (ringtest@vito.be) en dit uiterlijk op de vrijdag voorafgaand aan de distributiedatum. Voor de extra hoeveelheid monster kan door VITO een meerkost in rekening gebracht worden.

De monsters dienen afgehaald te worden op het VITO-domein (Gebouw H196, Boeretang 200 – Gate 196, B-2400 Mol). Bij de ophaling dient de vertegenwoordiger/koerier van het laboratorium de individuele lijst van de monsters na te kijken en te ondertekenen voor ontvangst van de monsters. Laboratoria dienen zelf de nodige voorzorgen te treffen (koelwagen of koelboxen, ...) om de monsters intact te transporteren naar het laboratorium. De koerier dient hiervan op de hoogte gebracht te worden indien het laboratorium de monsters niet zelf komt ophalen. Belangrijk is dat een voldoende aantal koelboxen en voldoende koelcapaciteit worden voorzien voor de op te halen recipiënten. De microbiologische monsters (tubes) dienen rechtopstaand vervoerd te worden, bijvoorbeeld in een meegebracht tube-rek.

Eventuele problemen m.b.t. de monsters die vastgesteld worden bij aankomst van de monsters in het laboratorium of bij het in opwerking nemen (bv. glasbreuk, lekkage, abnormaal uitzicht of gedrag van het monster, ...) dienen onmiddellijk aan VITO (ringtest@vito.be) gemeld te worden. Gevraagd wordt om aan de mail, die hiervoor

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

naar VITO gestuurd wordt, foto's toe te voegen die de eventuele problemen duidelijk illustreren.

2.3 Analyse

De toe te passen analysemethoden zijn vastgelegd via ministerieel besluit en opgenomen in het Compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC, <http://www.emis.vito.be/Ine-erkenningen-water>). Zoals vermeld onder punt 0.1 wordt er vanaf dit jaar een nieuwe procedure voor de goedkeuring van het compendium voor de monsterneming, meting en analyse van water (WAC) gevolgd waarbij onder andere advies aan de Raad van State gevraagd wordt. De goedkeuringsprocedure duurt daardoor langer dan voorheen het geval was waardoor het nieuwe compendium niet zoals gewoonlijk op 1 januari in werking zal treden. Het nieuwe WAC zal normaal gezien op 1 april 2018 in werking treden. De erkende labo's zullen door het Departement Omgeving op de hoogte gehouden worden van de inwerkingtredingsdatum van het nieuwe WAC.

Vrijwillige deelnemers zijn niet verplicht de WAC-methoden toe te passen.

Indien voor een welbepaalde parameter geen methode in het WAC voorhanden is, wordt verwezen naar de methoden en de volgorde zoals ze in artikel 45, §2, van het VLAREL zijn opgesomd.

De te identificeren/kwantificeren componenten bij organische analyses zijn terug te vinden in de betreffende WAC-methoden. Een actueel overzicht van de bij de ringtesten gehanteerde componentenlijsten per parametergroep is opgenomen in bijlage 1.

2.4 Rapportering

De laboratoria dienen hun resultaten te rapporteren via een elektronisch invulformulier, dat ten laatste op de dag van de ophaling ter beschikking wordt gesteld in 'Robin'. Het ingevulde formulier dient binnen de vooropgestelde rapporteertermijn geüpload te worden in deze webapplicatie. Indien na het uploaden geen ontvangstbevestiging volgt vanuit 'Robin' of indien het uploaden in 'Robin' niet lukt, dient het ingevulde bestand binnen de vooropgestelde rapporteertermijn naar ringtest@vito.be gemaïld te worden, met een toelichting van de problemen bij het uploaden.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

De te gebruiken eenheden staan op het formulier vermeld. Deze kunnen om praktische redenen afwijken van de geldende regelgeving, hoewel dit zoveel mogelijk zal worden vermeden.

Indien een te analyseren component niet of vrijwel niet aanwezig blijkt te zijn in het betreffende monster, dienen de laboratoria de rapporteergrens in te vullen die ze in routine voor dit monstertype/-volume hanteren. In de voorafgaande cel van het rekenblad dient dan een "<"-teken geplaatst te worden. De bij de ringtesten gehanteerde rapporteergrenzen moeten voldoen aan de eisen die desbetreffend in de Vlaamse regelgeving, incl. WAC/VI/A/001 Bijlage B, zijn opgenomen. Dit geldt ook voor vrijwillige deelnemers.

Op het rapporteerformulier dient ook alle gevraagde informatie m.b.t. een analyseresultaat, zoals bv. de datum waarop de analyse gestart werd (zie WAC/VI/A/004) en het principe van de toegepaste methode, ingevuld te worden.

Per laboratorium wordt slechts één set resultaten verwerkt. In principe dient steeds het eerste resultaat waarvan de kwaliteitsparameters voldoen aan de door het laboratorium gestelde eisen (cfr. het geldende analysevoorschrift) te worden gerapporteerd. Er mogen geen gemiddelde waarden gerapporteerd worden indien dit niet de routinematige werkwijze is voor de desbetreffende parameter.

Voor de ringtesten van 2018 gelden volgende rapporteertermijnen:

Distributie	Distributiedatum	Uiterste datum voor rapportering
D1 (OMG)	24/01/2018	14/02/2018
D2 (OMG)	18/04/2018	09/05/2018
D3 (OMG)	3/10/2018	24/10/2018

2.5 Ruwe data

Na overleg met de bevoegde overheid is beslist dat de volledige ruwe data niet aan VITO moeten bezorgd worden, maar wel gedurende minimaal 3 jaar in het laboratorium beschikbaar moeten gehouden worden (tenzij in geval van vrijwillige deelname). Na de uiterste datum voor indiening van de resultaten kan conform bijlage 10 van het VLAREL voor bepaalde parameters / deeldomeinen specifieke informatie opgevraagd worden die de laboratoria dan op korte termijn aan VITO dienen over te maken.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

2.6 Verwerking van de ringtestresultaten

De verwerking van de ringtestresultaten zal gebeuren met behulp van z-scores, waarbij de statistische kengetallen gebaseerd zijn op een robuuste statistische methode (algoritme A - ISO 13528).

Bij het samenstellen van de dataset waarmee de statistische kengetallen berekend worden, wordt rekening gehouden met de erkenningsstatus van de deelnemende laboratoria.

De beoordeling van de resultaten van een laboratorium op parameterbasis zal gebeuren volgens bijlage 10 van VLAREL met eventuele aanvullingen zoals aangekondigd uiterlijk op de distributiedatum van de ringtestmonsters. Hiervoor wordt ook verwezen naar de flowchart VITO-508-DOC-001-N, waarvan u de actuele versie kan terugvinden in de webapplicatie 'Robin' via de knop 'Flowchart dataverwerking' die zich rechtsboven in de 'Homepage' van uw labo-account bevindt.

2.7 Rapportering van de verwerkte gegevens door de ringtestorganisator

Er wordt naar gestreefd om uiterlijk 6 werkweken na de einddatum voor rapportering het individuele rapport met een overzicht (in pdf-format) van de eigen meetwaarden en de resultaten van de verwerking in de labo-account (in 'Robin') van elk van de deelnemende laboratoria te plaatsen. De webapplicatie is zodanig beveiligd dat een labo enkel toegang heeft tot zijn eigen individueel rapport.

Indien gewenst kan een labo de resultaten ook in de vorm van een txt-bestand aangeleverd krijgen. Hiervoor dient jaarlijks wel een administratieve kost betaald te worden.

Conform de bepalingen van de ISO 17043 norm kan een deelnemer bezwaar aantekenen tegen de beoordeling op parameterniveau. Het gemotiveerd bezwaar dient uiterlijk 1 week na de verspreiding van het individueel rapport aan de coördinator van het ringtestschema (ringtest@vito.be) overgemaakt te worden en zal dan als klacht behandeld worden.

VITO zal aan de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP) van het Departement Omgeving een kopie overmaken van de individuele rapporten van laboratoria die voor één of meerdere pakketten/deeldomeinen in de discipline water erkend zijn of erkend wensen te worden, met vrijgave van de naam van het betreffende laboratorium. Voor het overige worden de door de laboratoria overgemaakte resultaten en informatie confidentieel behandeld.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Uiterlijk 8 werkweken na de individuele rapporten zal de finale versie van het betreffende distributierapport beschikbaar gesteld worden via 'Robin'. T.o.v. de voorlopige versie wordt hierin aanvullende informatie, zoals een bespreking van de globale performantie van de groep deelnemers en een grafische weergave van de resultaten, opgenomen.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

3. INSCHRIJVINGSMODALITEITEN

Laboratoria die nog geen labo-account in 'Robin' hebben, dienen dit aan VITO te melden (ringtest@vito.be). VITO zal dan een labo-account aanmaken en voor het gebruik ervan de nodige instructies bezorgen.

Indien uw laboratorium reeds een labo-account in 'Robin' heeft, werd daarin een tabel opgeladen waarmee de inschrijving van uw laboratorium voor een aantal pakketten reeds vooraf ingevuld is. Het betreft de pakketten/deeldomeinen waarvoor u - in het kader van uw erkenning - verplicht dient deel te nemen aan de ringtest (website van het Departement Omgeving, erkende laboratoria versie 13/11/2017). U dient de pakketten/deeldomeinen waarvoor u wenst deel te nemen te verifiëren en te vervolledigen. Indien uw labo niet wenst deel te nemen voor een pakket/deeldomein kan u de inschrijving voor het betreffende pakket/deeldomein manueel verwijderen. U dient er wel rekening mee te houden dat, bij verwijdering van de inschrijving voor een pakket/deeldomein waarvoor uw laboratorium erkend is, het Departement Omgeving de procedure voor het schorsen of opheffen van de erkenning voor het betreffende pakket/deeldomein kan starten. Indien u geen erkenning voor een bepaald pakket of deeldomein meer wenst, moet dit gemeld worden aan het Departement Omgeving.

Gelieve contact op te nemen met VITO indien u niet automatisch zou ingeschreven zijn voor pakketten/deeldomeinen waarvoor uw laboratorium erkend is.

Wij vragen u ook om de contactgegevens in 'Robin' na te kijken en zo nodig te actualiseren, bv. niet meer relevante (omwille van pensionering, uitdiensttreding, ...) contactpersonen te verwijderen en/of nieuwe contactpersonen toe te voegen. In de webapplicatie dient aangeduid te worden voor welke distributies de opgegeven contactpersonen informatie wensen te ontvangen.

De inschrijving en keuze van de pakketten/deeldomeinen dienen **uiterlijk op maandag 8/01/2018** voltooid te zijn.

Op het ogenblik dat u een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt, is de inschrijving van uw laboratorium in orde.

Merk op dat u bij elke aanpassing die u in de webapplicatie doorvoert (bv. aanpassing persoonlijke gegevens en/of labogegevens, indiening inschrijving, upload rapporteerbestand, ...) een bevestigingsmail vanuit 'Robin' ontvangt. In bepaalde gevallen kan er een beperkte tijd overheen gaan alvorens u deze mail ontvangt. Indien u geen mail ontvangt, dient u dit aan VITO (ringtest@vito.be) te melden. VITO kijkt dan na of de aanpassing effectief is doorgevoerd in de webapplicatie. VITO zal tevens proberen te achterhalen waarom u deze bevestigingsmail niet heeft ontvangen.

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Indien u problemen heeft met het gebruik van de webapplicatie, gelieve dan contact op te nemen met VITO:

- Heidi Hensen (014/335904)
- Toon De Ceuster (014/335905)

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

BIJLAGE 1

Opmerking:

Componenten gemerkt met '°' zullen louter informatief verwerkt worden (bv. wegens enkel indicatief te bepalen, ...)

vluchtige organische halogeenverbindingen, monocyclische aromatische koolwaterstoffen :

vinylchloride
chloorethaan °
1,1-dichlooretheen
dichloormethaan
1,2-dichlooretheen,trans
1,1-dichloorethaan
2,2-dichloorpropaan
1,2-dichlooretheen,cis
broomchloormethaan
chloroform (trichloormethaan)
1,1,1-trichloorethaan
1,1-dichloorpropeen
koolstoftetrachloride (tetrachloormethaan)
1,2-dichloorethaan
trichloorethyleen
1,2-dichloorpropaan
dibroommethaan
broomdichloormethaan
1,3-dichloorpropeen,cis
1,3-dichloorpropeen,trans
1,1,2-trichloorethaan
tetrachlooretheen
1,3-dichloorpropaan
dibroomchloormethaan
1,2-dibroommethaan
Chloorbenzeen (monochloorbenzeen)
1,1,1,2-tetrachloorethaan
bromoform (tribroommethaan)
1,1,2,2-tetrachloorethaan
broombenzeen
1,2,3-trichloorpropaan
2-chloortolueen

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

4-chloortolueen
1,3-dichloorbenzeen
1,4-dichloorbenzeen
1,2-dichloorbenzeen
1,2-dibroom-3-chloorpropaan
benzeen
tolueen
ethylbenzeen
m- + p-xyleen
o-xyleen
styreen
isopropylbenzeen
n-propylbenzeen
1,3,5-trimethylbenzeen
tert-butylbenzeen
1,2,4-trimethylbenzeen
sec-butylbenzeen
p-isopropyltolueen
n-butylbenzeen
naftaleen
1,2,3-trimethylbenzeen
methyl-tert.butyl-ether (MTBE)
1,3,5-trichloorbenzeen
1,2,4-trichloorbenzeen
1,2,3-trichloorbenzeen
hexachloorbutadien

Matig vluchtige organische halogeenverbindingen, uitgezonderd polychloorbifenylen en organochloorpesticiden :

1,3,5-trichloorbenzeen
1,2,4-trichloorbenzeen
1,2,3-trichloorbenzeen
hexachloorbutadien
hexachloorethaan
(1,2,3,5 + 1,2,4,5)-tetrachloorbenzeen
1,2,3,4-tetrachloorbenzeen
2-chloornaftaleen
1-chloornaftaleen
pentachloorbenzeen
hexachloorbenzeen

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

Fenolen :

fenol

2-methylfenol (o-cresol)

3-methylfenol (m-cresol)

4-methylfenol (p-cresol)

2,3-dimethylfenol ^(a)

2,4-dimethylfenol

2,5-dimethylfenol

2,6-dimethylfenol

3,4-dimethylfenol

3,5-dimethylfenol ^(a)

2-ethylfenol

3-ethylfenol

4-ethylfenol ^(a)

2-isopropylfenol

2,3,5-trimethylfenol

octylfenol (4-tertiair-octylfenol; CAS 140-66-9)

nonylfenol (technisch mengsel; CAS 84852-15-3)

bisfenol A

4-chloor-3-methylfenol

4-chloor-3,5-dimethylfenol (dettol)

2-chloorfenol

3-chloorfenol

4-chloorfenol

2,3-dichloorfenol

2,4-dichloorfenol ^(b)

2,5-dichloorfenol ^(b)

2,6-dichloorfenol

3,4-dichloorfenol

3,5-dichloorfenol ^(b)

2,3,4-trichloorfenol

2,3,5-trichloorfenol

2,3,6-trichloorfenol

2,4,5-trichloorfenol

2,4,6-trichloorfenol

3,4,5-trichloorfenol

2,3,4,5-tetrachloorfenol

2,3,4,6-tetrachloorfenol

2,3,5,6-tetrachloorfenol

pentachloorfenol

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

opm. : wegens co-elutie op de meest gebruikte GC-kolom zullen de 3 met ^{a)} gemerkte dimethyl-/ ethylfenolen als som worden verwerkt en beoordeeld; idem voor de 3 met ^{b)} gemerkte dichloorfenolen

Polychloorbifenylen :

PCB 28
PCB 52
PCB 101
PCB 118
PCB 138
PCB 153
PCB 180

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen :

naftaleen
acenaftyleen
acenaften
fluoreen
fenantreen
anthraceen
fluorantheen
pyreen
benzo(a)anthraceen
chryseen
benzo(b)fluorantheen
benzo(k)fluorantheen
benzo(a)pyreen
indeno(1,2,3,c,d)pyreen
dibenzo(a,h)anthraceen
benzo(g,h,i)peryleen

Organochloorpesticiden :

α -hexachloorcyclohexaan (α -HCH)
 β -hexachloorcyclohexaan (β -HCH)
 γ -hexachloorcyclohexaan (γ -HCH, lindaan)
 δ -hexachloorcyclohexaan (δ -HCH)

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

aldrin
isodrin
dieldrin
endrin
telodrin
heptachloor
 α -heptachloorepoxide (trans-; endo- ; isomer A ; CAS 28044-83-9)
 β -heptachloorepoxide (cis-; exo- ; isomer B ; CAS 1024-57-3)
 α -endosulfan
 β -endosulfan
endosulfansulfaat
cis-chloordaan (α -chloordaan)
trans-chloordaan (γ -chloordaan)
o,p'-DDD
o,p'-DDT
o,p'-DDE
p,p'-DDD
p,p'-DDT
p,p'-DDE
2,3,5,6-tetrachloornitrobenzeen (tecnazene ; TCNB)
pentachloornitrobenzeen (quintozene ; PCNB)
p,p'-methoxychlor

Organofosforpesticiden :

azinfos-ethyl
azinfos-methyl °
bromophos (bromophos-methyl)
bromophos-ethyl
chlorfenvinphos (som van beide isomeren)
chlorpyrifos
chlorpyrifos-methyl
diazinon
dichloorvos
dimethoaat
ethoprofos
fenitrothion
fenthion
fonofos
malathion
methidathion
mevinfos °

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

parathion-ethyl
parathion-methyl
pirimiphos-methyl
terbufos °

Triazinetype herbiciden :

atrazine
cyanazine
desethylatrazine
hexazinone
prometryn
propazine
sebutylazine
simazine
terbutryn
terbutylazine

Uronen (fenylurea), carbamaten en anilides :

alachlor
chlorotoluron
diuron
isoproturon
linuron
metobromuron
metazachlor
metolachlor
metoxuron
monolinuron
propachlor
carbendazim
carbetamide °
methabenzthiazuron

Zure herbiciden :

2,4,5-T
2,4-D
2,4-DB

Ringtesten water Departement Omgeving / VITO ORKA & BACIL 2018

bentazon
dichlorprop
fenoprop
dicamba °
fluroxypyr
MCPA
MCPB
mecoprop (MCP)

Pesticiden, opgenomen in WAC/IV/A/027 of WAC/IV/A/028, die niet behoren tot de overige pakketten onder W.7 :

desisopropylatrazine
chloridazon
ethofumesate
metamitron °
desethylterbutylazine
BAM (2,6-dichlorobenzamide)
bromacil
propanil
trifluralin °
demeton °
triazophos
coumafos °
chlorpropham